

INTERNASJONAL KVINNELIGA FÖR **FRED & FRIHET**

DEN NORSKE SEKSJONEN AV WOMEN'S INTERNATIONAL LEAGUE FOR PEACE & FREEDOM

31.januar 2025

Statsminister Jonas Gahr Støre
Medlemmene i Stortingets
Energi- og miljøkomité
Justiskomité
Utenriks- og forsvarskomité

SIKKERHET, TOTALFORSVAR, TOTALBEREDSKAP

Det fins ingen sikkerhet under en atomparaply

Internasjonal kvinneliga for fred og frihet – Norge (IKFF), er tilfreds med at Norge har sluttet seg til FNs bærekraftsmål. Et systematisk arbeid for å få realisert disse målene nasjonalt og globalt, er en framtidsrettet vei å gå. Bærekraftmålene er konkretisert i politiske tiltak som skal til for samlet å bekjempe kjente bakgrunnsfaktorer for krig og konflikt til et minimum. Selvsagt er ikke opprustning, vold og krigføring blant FNs bærekraftsmål. Derimot er det et eget viktig bærekraftsmål å skape fredelige samfunn, og et annet som blant annet understreker viktigheten av opplæring til fredskultur, ikkevold og verdensborgerskap.

Med stor frykt og bekymring opplever vi imidlertid at den absolutt overskyggende tendensen i dagens norske sikkerhetspolitikk understøtter krig og undergraver samtlige bærekraftsmål – enkeltvis og samlet. Politikken går tydelig ut på å integrere alle samfunnssektorer, lovgivning og institusjoner i en militaristisk tenke- og handlemåte - med subsidier og støtte til det militærindustrielle komplekset. Stikk i strid med det president Eisenhower advarte så sterkt imot på 50-tallet, og stikk i strid med advarsler som ble fulgt opp på 70-80-tallet av internasjonale utredninger ledet av

sosialdemokratene Willy Brandt, Olof Palme og Gro Harlem Brundtland.

Samtlige av FNs bærekraftsmål blir i praksis nedprioritert til fordel for opprustning og våpenproduksjon. Atomtrusselen henger som en mare over menneskeheten, og jordas eksistens er truet – både av klimakrise og grusomt, ødeleggende krigføring. Krig uten atomvåpen er også uhyre farlig og livstruende – det opplever vi jo i vår samtid. Det fins god dokumentasjon om de enorme krigsskadene i Gaza og på Vestbredden, og om hvor ødelagt Ukraina er etter en langvarig krig.

En må i grunnen være helt uten fantasi for ikke å kunne slå fast at krigsskader hvor som helst er ubotelige. Våpen i bruk rammer like hardt enten de brukes til angrep eller til forsvar – om de er framskaffet av Vesten, Israel eller av Russland. Våpen har ingen egenskaper som forsvarer natur, mennesker og demokratisk samfunnsutvikling, uansett om det dreier seg om konvensjonelle våpen eller atomvåpen. Fred og nedrustning er verdens beste miljøtiltak!

Likevel arbeider dere i regjering og storting nesten uten motforestillinger for opprustning. Et stort flertall av dere avviser til og med FNs og ICANs oppfordring om å undertegne og ratifisere FNs internasjonale forbud mot atomvåpen – med henvisning til NATO-medlemskapet.

SPESIELT OM TOTALBEREDSKAPSMELDINGEN

IKFF har gått gjennom Meld.St. 9 (2024-2025), framlagt av Regjeringen 10.januar 2025.

Som en sivilsamfunnsorganisasjon som har sitt hovedfokus på fred, nedrustning og kvinners deltakelse i fredsprosesser, stiller vi oss kritiske til at hovedfokuset i totalberedskapsmeldingen ligger på hva sivilsamfunnet kan bidra med overfor det militære.

Hele meldingen bærer preg av at regjeringen tar for gitt at Norge i nær fremtid vil bli angrepet av Russland, og derfor trengs det at vi ruste opp og utelukker praktisk talt all dialog og folk til folk-politikk til Russland. Dette er egentlig farlig krigshissing og blir oppfattet slik av Russland.

IKFF vil peke på at det er nettopp denne formen for politikk, som utsetter folket for den største risiko. IKFF tar Putin alvorlig når han truer med atomvåpen og ser med stor uro på USAs modernisering og spredning av sine atomvåpen i Europa. Jo lengre inn i Russland vestlige våpen brukes – jo større risiko er det for at atomkrigen er et faktum. Verken USA eller Russland har utelukket at de kan være den første til å angripe med atomvåpen. I vår samtid er styrken på såkalte «små atomvåpen» sterkere enn de bombene USA sendte over Hiroshima og Nagasaki i 1945. Braker de to stormaktene sammen og bruker atomvåpen, er sannheten dessverre den at alle former for beskyttelse er fånyttede! Helsepersonell og redningsmannskaper, sykehus og infrastruktur tilintetgjøres. Å plassere forsvar og sikkerhet inn under en atomparaply er alt annet enn forvars- og sikkerhetspolitikk.

Som en konsekvens av dette må den øverste sikkerhetspolitiske prioriteringen være å få slutt på Ukraina-krigen gjennom aktivt diplomati på alle nivåer og understøttelse av folk til folk-samarbeid. Det finnes naturlig nok økende krigsmotstand i Ukraina, det er stadig vanskeligere å rekruttere russiske soldater, og den norske befolkning er lett mobiliserbar i kampen mot atomvåpen. På dette grunnlaget kan det utvikles samhandling og dialog for fredsbygging.

I den bilaterale avtalen mellom USA og Norge om militært samarbeid er det gang på gang understreket at det er USA som skal ha respekt for norsk atomvåpenpolitikk, og ikke omvendt. Men omvendt er det likevel blitt!

Helt fra Forsvarskommisjonens NOU 2023:14 og fram til i dag har myndighetene presentert utredninger og beslutningsdokumenter som rett og slett har unnlatt å forklare hvordan Norge er involvert i

planlegging og lagring av atomvåpen på norsk territorium av USA og delvis av allierte gjennom NATO. Ingen dokumenter inneholder risikoanalyser av denne politikken. Norge kan, uten at myndighetene har døftet og opplyst om det, bli utsatt for å være angrepsmål, fordi det kan være lagret atomvåpen her. Befolkningen er dermed fullstendig ubeskyttet og uten mulighet til å håndtere en krise eller utøve sivil motstand i en eventuell krigssituasjon. Vi skal i stedet settes under militær kommando.

At myndighetene våre i årtier har unnlatt å trene opp folk i sivilt og ikkevoldelig motstandsarbeid, gjør ikke saken bedre. Vi ser det også slik at befolkningen er dårlig rustet til å takle angrep og naturkatastrofer som fører til fravær av vann, strøm eller annen livsnødvendig infrastruktur. At sikkerhetspolitikken det legges opp til, er basert på militære løsninger, øker faktisk sannsynligheten for at denne typer kriser blir en realitet.

Det er hvor motstandsdyktig og robust sivilsamfunnet er mot et militært angrep, som vil være avgjørende for god sikkerhetspolitikk. Ikke hvor mye våpenmakt det militære kan møte et angrep med.

Det er på høy tid at myndighetene sammen med freds- og sivilorganisasjoner utarbeider en framtidsrettet langtidsplan for forebygging av krig og krise som det aller beste forsvar. I den sammenheng kan regjering og storting opprette et fredsdepartement eller en fredsministerstilling som har nedrustning og realisering av FNs bærekraftsmål i sin portefølje. Slik politikk er konstruktiv og framtidsrettet, og tar konsekvensen av at menneskeheten er ett, og at vi har bare én klode.

Ta motet til hjelp – det er ingen skam å snu en sikkerhetspolitikk som medfører så mye usikkerhet!

På vegne av Internasjonal kvinneliga for fred og frihet, Norge
Kari Nes og Gro Standnes, ledere

